

JUSTIITSMINISTEERIUM

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 22.01.2024

Meie 19.03.2024

nr 1-6/2896-1, SIM/24-0064/-1K
nr 8-2/831

Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu koostamine

Austatud minister

Siseministeerium on esitanud Justiitsministeeriumile koostamiseks isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (eelnõu). Justiitsministeerium koostab eelnõu järgmiste märkustega.

I. Põhimõttelised märkused

1. Isikuandmete töötlemine on põhiseaduse (PS) §-s 26 sätestatud isiku eraelu puutumatuse riive, mida võib teha ainult kooskõlas seadusega (PS § 3 ja § 11). Sealjuures tuleb tagada, et põhiõiguse riive on vajalik ja proportsionaalne taotletava eesmärgi suhtes. Olukorras, kus regulatsioon riivab isikute põhiõigusi, tuleb teha põhiõiguse riive proportsionaalsuse analüüs. Põhiõiguste riive on põhiseaduspärane üksnes siis, kui see on põhjendatud. Selleks et riive oleks põhjendatud, peab riive aluseks olev meede olema proportsionaalne. Proportsionaalne on meede siis, kui ta järgib legitiimset eesmärki, on kohane ehk sobiv, vajalik ja proportsionaalne kitsamas tähenduses.

Igasuguse isikuandmete töötlemise puhul tuleb lähtuda andmetöötluse üldpõhimõtetest vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklile 5. See tähendab, et isikuandmete töötlemine peab olema seaduslik, õiglane ja läbipaistev, andmeid kogutakse konkreetsel eesmärgil, minimaalselt ja kogutavad andmed on kooskõlas kogumise eesmärgiga, tagatakse andmete õigsus, sätestatud on säilitamistähtajad ning töötlemine on turvaline. Isikuandmete töötlemise eesmärk peab olema täpselt ja selgelt määratletud. Isikuandmete töötlemiseks peab olema õiguslik alus vastavalt IKÜM artiklile 6.

Märgime, et pelgalt andmekogudes andmetele juurdepääsu andmise kaudu ei saa kehtestada õiguslikku alust isikuandmete töötlemiseks. Seaduse tasandil tuleb kehtestada selge ja konkreetne eesmärk, milleks on andmetöötlus vajalik. Eesmärgi piisav täpsuse aste on vajalik selleks, et andmesubjektile oleks tema andmete kasutamine eeldatav ja ettenähtav. Ka isikuandmete teisesel eesmärgil töötlemine peab olema kehtestatud õigusaktiga ning vajalik ja proportsionaalne saavutatava eesmärgi suhtes (IKÜM art 6 lõige 4) ning kooskõlas IKÜM artikli 23 nõuetega. IKÜM põhjenduspunktis 50 on selgitatud, et selleks, et teha kindlaks, kas edasise töötlemise eesmärk vastab eesmärgile, mille jaoks isikuandmed algselt koguti, peab vastutav töötleja võtma pärast kõikide esialgse töötlemise seaduslikkuse seisukohast vajalike nõuete täitmist muu hulgas arvesse mis tahes seoseid sellise eesmärgi ja kavandatava edasise

töötlemise eesmärgi vahel, isikuandmete kogumise konteksti, eelkõige andmesubjekti ja vastutava töötaja vahelisel suhtel põhinevaid andmesubjekti mõistlikke ootusi andmete edasise kasutamise suhtes, isikuandmete laadi, kavandatava edasise töötlemise tagajärgi andmesubjekti jaoks ning asjakohaste kaitsemeetmete olemasolu nii esialgsetes kui ka kavandatavates edasistes isikuandmete töötlemise toimingutes. Lisaks märgime, et arvesse tuleb võtta ka läbipaistvuse nõuet andmesubjekti jaoks (IKÜM art 5 lg 1 punkt a). Tuleb luua konkreetsed, selged ja isikutele läbipaistvad ning arusaadavad õiguslikud alused andmetöötlusteks ja teha õigusaktides vajalikud muudatused.

Eelnõus kavandatud muudatuste osas ei ole läbi viidud põhiseaduspärasuse analüüsi.

Tegemist on olulise puudusega, kuna eelnõus kavandatud isikuandmete töötlemist sisaldavate muudatuste puhul ei ole võimalik hinnata, kas muudatusega taotletud eesmärki on võimalik saavutada ka isiku põhiõigusi vähem riivaval moel.

Eelkõige puudutab ülaltoodu järgnevaid eelnõu sätteid, milles sisalduvate puuduste kohta juhime tähelepanu ka käesoleva kirja järgmistes punktides:

- 1) e-residendi digi-ID andmete väljastamine järelevalvemenetluses (§ 1 p 9 ja 12);
- 2) andmete väljastamine Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele (EIS) ja nende töötlemine EIS-i poolt (§ 1 p 11);
- 3) Rahapesu Andmebüroo (RAB) õigus töödelda e-residendi isikuandmeid (§ 1 p-d 51 ja 52);
- 4) dokumendi taotleja DNA-ekspertiis (§ 1 p-d 7 ja 21);
- 5) dokumendi kontrollimine (§ 1 p 41);
- 6) andmekogudes andmete säilitamise tähtajad (§ 1 p 38 ja 40, § 2 p 6 ja 8, § 3 p 2, § 4 p 2, § 7 p 2, § 9 p 7 ja 12, § 10 p 2).

Palume eelnõu seletuskirja täiendada kavandatud muudatuste osas ka põhiseaduspärasuse analüüsiga.

- 2. Eelnõu § 1 punkt 11** reguleerib Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) õigust edastada andmeid EIS-ile ja EIS-i õigust neid töödelda. EIS-ile soovitakse anda õigus töödelda e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljastamise menetluses kogutud andmeid selleks, et analüüsida isikut tõendavate dokumentide seaduse (ITDS) § 20⁵ lõikes 2 nimetatud eesmärgi täitmise tulemuslikkust ja mõju ning osutada selle eesmärgi täitmiseks vajalikke personaliseeritud teenuseid ning lisaks tuvastada ja maandada e-residendiga seotud riske. Tekib küsimus, kas EIS-i poolt kavandatakse automatiseeritud andmetöötlust IKÜM artikli 22 mõttes?

ITDS § 20⁵ lg 2 kohaselt on e-residendile digitaalse isikutunnistuse väljaandmise eesmärk soodustada Eesti majanduse, teaduse, hariduse või kultuuri arengut, luues võimaluse kasutada e-teenuseid Eesti digitaalse dokumendiga.

Sisuliselt kavandatakse EIS-ile järgnevate ülesannete andmist:

1. e-residendile digitaalse isikutunnistuse väljaandmise tulemuslikkuse ja mõju analüüsimine;
2. e-residendile personaliseeritud teenuste osutamine;
3. e-residentidega seotud riskide tuvastamine ja maandamine.

Selleks antakse EIS-le õigus töödelda isikuandmeid järgnevas andmekoosseisus: e-residendi ees- ja perekonnanimi, isikukood, kui see on olemas, sünniaeg, sugu, kodakondsus ning kontaktandmed, e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljastamise koht, väljaandmise aeg, kehtivusaeg ja kehtetuks tunnistamise aeg, e-residendi digitaalse isikutunnistuse taotlemise eesmärk ja plaanitava tegevuse kirjeldus ning taotlemise põhjendus.

Ebaselge on, kas tulemuslikkuse ja mõju analüüsimise puhul on tegemist uuringuga isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 6 mõttes. Kui sellel juhul on silmas peetud poliitika kujundamise uuringute tegemist, siis on vastav pädevus IKS § 6 lg 5 mõttes ainult täidesaatva riigivõimu asutusel. EIS sellele määratlusele ei vasta. Sellele asjaolule on Justiitsministeerium juhtinud tähelepanu ka 22.01.2023 väljatöötamiskavatsuse [kooskõlastuskirjas](#).

Põhjalikumat hindamist vajab, kas andmete töötlemise õiguse laiendamine personaliseeritud teenuste osutamiseks on kooskõlas IKÜM artikli 5 lõikes 1 punktis b sätestatud eesmärgipiirangu põhimõttega (täpsemalt selgitatud käesoleva kirja punktis 1).

E-residentidega seotud riskide hindamine ja maandamine on olemuselt järelevalvetegevus, millele viitab ka seletuskiri (lk 9). Märkime, et vastavat pädevust EIS põhikirja järgi ei oma ja küsitav on sellise ülesande andmine avaliku võimu teostamise õigust mitteomavale asutusele.

Eelnevalt välja toodud ebaselguste tõttu ei ole võimalik hinnata ka eelnõus sätestatud EIS-ile edastatava andmekoosseisu vastavust andmetöötluse eesmärkidele. Kavandatud andmetöötluse puhul puudub ka info, kuidas on reguleeritud andmetöötlus EIS-i poolt. Selgitame, et seaduse tasandil pelgalt andmete edastamise ja saamise õiguse kehtestamisel ei looda andmetöötlemiseks õiguslikku alust IKÜM artikli 6 mõttes ning see ei ole kooskõlas IKÜM artiklis 5 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtetega.

Seletuskirjas (lk 9) viidatu kohaselt on e-residente hinnanguliselt 105 000. Eelnõuga kavandatud EIS-i ülesanded näevad näiteks tegevuse hindamise ja profiili alusel teenuste osutamise näol ette e-residentide isiklike aspektide süstemaatilise ja ulatusliku hindamise, mille tulemused võivad isikutele olulist mõju avaldada. Juhul, kui isikuandmete töötlemise laad, ulatus, kontekst või eesmärk võib kaasa tuua inimestele suure ohu (andmelekked, väärkasutuse jms) ning andmetöötlus on ulatuslik ja süsteemne, tuleb töötlemise kavandamiseks läbi viia andmekaitsealane mõjuhindang vastavalt IKÜM artiklile 35¹. **Palume koostada andmekaitsealane mõjuhindang, mis peab muuhulgas kajastama kooskõla IKÜM artiklis 5 sätestatud andmetöötluse põhimõtetega, st milliseid andmeid, mis eesmärgil jne töödeldakse.** Täiendavalt juhime tähelepanu, et isikuandmete töötlemisel tuleb seaduse tasandil sätestada ka töötlemise kestus ehk säilitamise tähtaeg. Palume need küsimused eelnõus lahendada.

II. Sisulised märkused

3. **Eelnõu § 1 punktid 7 ja 21** reguleerivad dokumendi taotlejalt tasulise DNA-ekspertiisi nõudmist. Muudatusega soovitakse kehtestada DNA-ekspertiisi kohustus isikule esmakordsel Eesti kodaniku dokumendi taotlemisel juhul, kui PPA-l tekib põhjendatud kahtlus, kas välisriigis väljaantud Eesti kodakondsuse õigust tõendav dokument on ehtne või kas selle alusandmed on õiged. Märkime, et isiku DNA-andmed on IKÜM artikli 9 kohaselt eriliigilised andmed, mille töötlemine on üldjuhul keelatud, välja arvatud art 9 lõikes 2 sätestatud tingimustel. Eelnõu seletuskirjas ei ole avatud, millisel alusel andmetöötlust kavandatakse. Kui selleks aluseks on IKÜM art 9 lg 2 punkt g, mille kohaselt on töötlemine vajalik olulise avaliku huviga seotud liikmesriigi õiguse alusel, siis peab see olema proportsionaalne saavutatava eesmärgiga, austama isikuandmete kaitse õiguse olemust ning tagama sobivad ja konkreetsed meetmed andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks. Seletuskirjas (lk 23) on öeldud, et kui PPA-l on alust kahelda dokumendi taotleja esitatud lisaandmete õigsuses või tõendite ehtsuses võib nõuda DNA-ekspertiisi tegemist. Põhjendatud on seda nii, et kui isik ei esita täiendavaid tõendeid ega dokumente, jätab PPA taotluse läbi vaatamata ja kuna sageli sellised otsused vaidlustatakse, siis tekib riigile aja- ja ressursikulu. Muudatuse eesmärk on mõisteta, kuid antud juhul ei ole kaalutud, kas sama eesmärgi on võimalik saavutada ka teiste vahenditega, nt täiendavate dokumentaalsete tõenditega, dokumendile ekspertiisi tegemisega vms. Seletuskirja põhjal on neid juhtumeid vähe, kuid eelnõuga kehtestatakse sisuliselt kohustus isikule DNA-ekspertiisi tegemiseks, kui dokumentide põhjal tekib kahtlus isiku päritolus. Samas ei ole selgitatud, kuidas toimub ekspertiisi tegemine ning ekspertiisi tulemuste töötlemine PPA poolt, millisesse andmekogusse ekspertiisi tulemused kantakse, mil viisil töödeldakse ja kui kaua neid säilitatakse. Seega ei ole selge, kas valitud meede on põhjendatud kavandatud eesmärgi täitmiseks. Palume nii eelnõu kui ka seletuskirja täiendada.

¹ Eestis on andmetöötluse ulatuslikkuse kriteeriumiks muuhulgas isikuandmete töötlemine 50000 ja enama isiku kohta. Täpsemalt Andmekaitse Inspeksiooni selgitus: <https://www.aki.ee/uudised/mojuhinnang-riskide-kaardistamine-ja-hindamine>

Lisaks juhime tähelepanu, et seletuskirjas (lk 23) räägitakse isaduse tuvastamisest, kuid Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi (EKEI) andmetel on oluliselt rohkem hakatud küsima ka emaduse tuvastamise võimalusi. Seega oleks õigem rääkida põlvnemisest, mis on laiem mõiste. Samuti on märgitud (lk 23), et tasuline DNA-ekspertiis maksab 70 eurot. Palume seda selgitust täpsustada, et hind on 70 eurot ühe analüüsitud isiku kohta. Lisaks palume seletuskirjas täpsemalt kirjeldada, kuidas sellise DNA-ekspertiisi tellimine praktikas välja nägema hakkab. Kas isikud lähevad ise EKEI-sse ja tellivad ekspertiisi nagu tavalise tasulise ekspertiisi korral, EKEI sõlmib nendega lepingu ja väljastab neile eksperdiarvamuse, mille isik esitab seejärel PPA-le? Või tellib ekspertiisi PPA ning EKEI saadab vastuse ja õiendi tasumiseks PPA-le, kes nõuab ise kulud isikult välja?

4. **Eelnõu § 1 punkt 8** näeb haldusorganile ette õiguse isiku kontaktandmeid kasutada talle menetluse kohta teavituste saatmiseks. Seletuskirjas (lk 24) on selgitatud, et PPA-le antakse selge õigus töödelda isikuandmeid ka selleks, et saata ITDS-s sätestatud menetluste kohta teavitusi, näiteks dokumendi väljaandmise menetluse staatuse või kehtivuse lõpptähtaja kohta, kasutades selleks varasema dokumendi väljaandmise menetluse andmeid. ITDS-s sätestatud menetluste raames võib isikut teavitada menetluse asjaoludest haldusmenetluse seaduse § 25 lõike 1 alusel. Juhul, kui eesmärgiks on isikute täiendav teavitamine, peab sellise õiguse kehtestamine olema põhjalikult kaalutud ja vajalik. Leiame, et eelnõus ei ole sellist vajadust veenvalt põhjendatud. Juhul, kui isikute täiendav teavitamine siiski kehtestada, on see võimalik ainult juhul, kui isik on andnud varasemas menetluses selleks nõusoleku ning ka siis peab isikule jääma võimalus nõusolek igal ajal tagasi võtta. Palume eelnõu vastavalt muuta.
5. **Eelnõu § 1 punktid 9–12** reguleerivad haldusorgani õigust edastada isikuandmeid järelevalvemenetluses ning **eelnõu § 1 punktid 51 ja 52** RAB-i õigus töödelda e-residendi andmeid. Muudatusega soovitakse anda PPA-le õigus edastada ja RAB-ile õigus riiklikus järelevalves töödelda e-residendi digi-ID väljaandmise menetluses kogutud andmeid ning e-residendi digi-ID kasutamise andmeid, et RAB saaks täita rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (RahaPTS) § 54 lg 1 punktides 1 ja 2 sätestatud ülesandeid. E-residendi digi-ID kasutamise logiandmetest on RAB-il võimalik kontrollida oma seadusjärgsete ülesannete täitmisel näiteks seda, kas e-residendi digi-ID-d on kasutatud riskiriigis (seletuskiri lk 10-11). Eelnõus ja seletuskirjas ei ole eristatud erinevate ülesannete täitmiseks vajalikke andmeid ega selgitatud, miks näiteks on vajalik isikuandmete kasutamine RahaPTS § 54 lõike 1 punktis 2 sätestatud strateegilise ananlüüsi tegemiseks.² Riikliku järelevalve osas on digi-ID kasutamise üle järelevalve tegemiseks edastatavate andmetena seletuskirjas viidatud digi-ID logiandmetele, et tuvastada, kas digi-ID-d on kasutatud riskiriigis. Selgusetu on, millisest allikast pärit ja millisel viisil logiandmeid edastatakse ning millised tagajärjed kaasnevad isikule muuhulgas riskiriigis digi-ID kasutamisel. Seetõttu ei ole võimalik hinnata andmetöötluse vajalikkust ja eesmärgipärasust. Palume nii eelnõu kui ka seletuskirja täiendada.
6. **Eelnõu § 1 punktiga 14** asendatakse ITDS § 113 lõikes 3 ja § 122 lõikes 2 sõna „vanglatöötaja“ sõnaga „vanglaametnik“. Samuti kasutatakse „vanglaametnik“ ka **eelnõu § 1 punktis 17, 18 ja 20**. Kuigi seletuskirjas (lk 24) on märgitud, et tegemist on tehnilise muudatusega, toob antud muudatus kaasa olukorra, kus taotluse saab esitada ja dokumendi väljastada ainult vanglaametnikule. Vangistusseaduse (VangS) § 111 kohaselt on vanglaametnik vanglas teenistuses olev ametnik, kelle ülesanne on kinnipeetava ja vahistatu kinnipidamine ja järelevalve, julgeoleku tagamine vanglas ning kohtueelse menetluse või kohtuvälise menetluse toimetamine vanglas toimepandud süütegudes, samuti sellealase tegevuse juhtimine. Peamiselt tegelevad dokumentidega aga välismaalaste koordinaatorid ja sotsiaaltöötajad, kes ei ole vanglaametnikud, vaid ametnikud, kes vanglas töötavad. Seega on kavandatud muudatus liigselt piirav ega täidaks eesmärki, mistõttu me seda muudatust esitatud kujul ei toeta. Näiteks välismaalaste seaduses on sarnasel juhul kasutatud „selleks volitatud kinnipidamisasutuse ametnik või töötaja“.

² Strateegiline analüüs ei eelda isikustatud andmete kasutamist. The Financial Action Task Force (FATF) metoodika p 29.4 (b): <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf.coredownload.pdf>

7. **Eelnõu 1 punkt 17** reguleerib vanglas kinni peetava isiku dokumendi väljaandmise taotlust. Seletuskirjas (lk 24) on välja toodud, et dokumendi taotlus on põhjendatud ka kinnipeetava vanglast vabanemise korral. Kui kinnipeetaval ei ole kehtivat dokumenti, võimaldatakse tal paremaks taasühiskonnastumiseks taotleda kohustuslikku dokumenti ja toimetatakse see talle tema vabanemise ajaks kätte. Juhime tähelepanu, et kinnipeetavatel on võimalik taotleda ennetähtaegset vabastamist ning kohus võib (sh korduvalt) otsustada kinnipeetavat mitte ennetähtaegselt vabastada. See tähendab, et kuna vangla ei tea, kas ja millisel korral kohus kinnipeetava ennetähtaegselt vabastada otsustab, siis tuleb vanglal esitada kinnipeetava dokumenditaotlus esimese ennetähtaegse vabastamise menetluse käigus. Seega selleks, et kinnipeetaval oleks vabanemise hetkeks kindlasti dokument olemas, võidakse seda taotleda ajal, mil kinnipeetava (ennetähtaegne) vabanemine ei ole veel kindel. Palume seda asjaolu ka seletuskirjas täpsustada.
8. **Eelnõu 1 punktiga 18** nähakse ette vanglas kinni peetava isiku biomeetriliste andmete võtmine. Juhime tähelepanu, et VangS § 86 lõige 7 nimetab juhud, kui andmeid võtta ei tule. Palume vähemalt seletuskirjas VangS § 86 lõikes 7 sätestatule viidata.
9. **Eelnõu § 1 punkt 33** sätestab e-residendile kohustuse hoida oma kontaktandmeid ajakohasena. Juhime tähelepanu, et isiku kohustamisel riigile oma andmete andmiseks ja pidevaks ajakohastamiseks peab olema selge ja põhjendatud avaliku huvi eesmärk. Seletuskirjas (lk 10) on toodud, et säte on vajalik selleks, et PPA saaks vajadusel saata e-residendile tema dokumendi kohta teavitusi. Eelduslikult peaks olema isikul endal huvi neid teavitusi saada, mistõttu avaliku huvi eesmärk teavituste saatmiseks on antud juhul küsitav. Lisaks on olemuselt tegemist deklaratiivse sättega, millel puuduvad õiguslikud tagajärjed. Eeltoodust tulenevalt palume säte eelnõust välja jätta.
10. **Eelnõu § 1 punkt 35, § 2 punkt 3 ning § 9 punktid 5 ja 10 sedastavad andmekogude andmekoosseisud.** Seletuskirja kohaselt on tegemist kehtivates andmekogude põhimäärustes sätestatud andmekoosseisude toomisega seaduse tasandile. Toetame muudatuse eesmärki, kuid kuna andmekoosseisud võivad seaduse tasandil olla üldisemad ning neid võib põhimääruses täpsustada, tuleb seletuskirjas selguse eesmärgil arusaadavalt lahti kirjutada, millised põhimääruse andmekoosseisud toodud andmed kuuluvad seaduse tasandil reguleeritavatesse andmekategooriatesse ning juhul, kui andmekoosseise on hetkel kehtivaga võrreldes laiendatud, tuua see koos põhjendusega seletuskirjas välja. Ühe näitena võimalikust andmekoosseisu laiendamisest on eelnõu § 9 punktis 10 sätestatud Eestis seadusliku alusega viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogu andmekoosseisu punkti 16, mis erineb põhimääruse §-s 8 sätestatust, mistõttu tekib küsimus ka andmekoosseisu kooskõlast andmekogu pidamise eesmärgiga.
11. **Eelnõu § 1 punktides 38 ja 40, § 2 punktides 6 ja 8, § 3 punktis 2, § 4 punktis 2, § 7 punktis 2, § 9 punktides 7 ja 12, § 10 punktis 2 ning rakendusaktide kavandites 1 ja 2** sätestatakse andmekogu andmete säilitamise tähtajad. Andmete säilitamise tähtaegade kehtestamist ei ole seletuskirjas ammendavalt põhjendatud. **Eriti hoolikalt vajavad kaalumist pikad säilitustähtajad, nt tähtajatu ja 75 aastat, kuid põhjendada tuleb kõiki kehtestatavaid tähtaegu.** Palume seletuskirja täiendada säilitustähtaegade võrdlusega, kust nähtub säilitustähtaegade muutmine võrreldes kehtiva regulatsiooniga (näiteks sissesõidukeeldude riikliku registri põhimääruse § 17 lõike 1 kohaselt säilitatakse alalise sissesõidukeeldu andmeid 50 aastat, kuid eelnõu § 9 punktis 7 sätestatakse nendele andmetele alaline säilitusaeg) ja muudatuse põhjendus.
12. **Eelnõu § 1 punkt 41** kohaselt juhul, kui dokument ei vasta nõuetele dokumendi väljaandja tõttu, antakse dokumendi kasutajale välja sama kehtivusajaga uus dokument ning PPA võib võtta uue dokumendi väljaandmiseks selle kasutaja biomeetrilised andmed. Juhime tähelepanu, et kuna biomeetriliste andmete töötlemise puhul on tegemist eriliigiliste andmete töötlusega, siis kehtivad sellisele andmetöötlusele rangemad nõuded. Vajalik on põhjalikult kaaluda, millistel juhtudel on vältimatult vajalik isiku biomeetriliste andmete uuesti kogumine. Lubatud juhud tuleb seaduses täpselt sätestada.

13. Eelnõu § 1 punktiga 43 luuakse võimalus isikusamasuse kontrollimiseks mRiigi kaudu. Seletuskirjas (lk 21) tuuakse välja, et isikusamasuse kontrollimiseks teeb teenuseosutaja dokumendi ruutkoodi, triipkoodi või lähiväljaside abil kontrollpäringu X-tee kaudu riiklikkusse andmekogusse, mis on isikutunnistuse ja passi puhul ITDAK. Kavandatud muudatuse osas jääb selgusetuks, kas isikul on õigus nõuda, et ta peab saama oma isikusamasust tõendada mRiigi lahendusega või sõltub see siiski teenuseosutaja soovist ja võimalustest, kuna kontrollpäringu tegemine eeldab ka tehnilisi vahendeid. Palume seletuskirjas selgitada, sh mõju vaatest, kuidas täpsemalt rakendamine mõeldud on.

14. Eelnõu § 5 punktiga 1 täiendatakse politsei ja piirivalve seadust (PPVS) §-ga 19², millega võimaldatakse piirikontrolli andmekogus biomeetriliste andmete töötlemine andmekogu ABIS kaudu. Seletuskirja (lk 32–33) kohaselt on tegemist täiendava võimalusega lisaks piirikontrolli andmekogule ja Schengeni infosüsteemile. Lisaks selgitatakse seletuskirjas, et võrdlust ABISega kasutatakse vaid piiratud juhtudel. Juhul, kui on vaja kehtestada täiendav võimalus andmete töötlemiseks, tuleb täpselt sätestada õiguslik alus ja eesmärk, millistel juhtudel on lisaks juba kasutatavatele andmekogudele lubatud biomeetriliste andmete töötlemine andmekogu ABIS kaudu.

III. Muud märkused eelnõu ja seletuskirja kohta

15. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiitsministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kalle Laanet
justiitsminister

Lisad:

1. Eelnõu märkused.
2. Seletuskirja märkused

livika Sale 51964114 livika.Sale@just.ee
Anu Suviste
Mariko Jõeorg-Jurtšenko
Keili Kondike-Neiland
Markko Künnapu
Joel Kook